

ЗАКОН

за тютюна и тютюневите изделия

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този закон урежда отношенията във връзка с производството, окачествяването, изкупуването, промишлената обработка и търговията с тютюн, производството и търговията с тютюневи изделия и извършването на научни изследвания в областта на тютюнопроизводството, промишлената обработка на тютюн и производството на тютюневи изделия.

Чл. 2. (1) Държавното управление в областта на тютюна и тютюневите изделия се осъществява от Министерския съвет.

(2) Министерският съвет утвърждава национална стратегия за развитие на тютюнопроизводството за 5-годишен период по предложение на министъра на земеделието и горите.

(3) Областните управители на областите с традиционно производство на тютюн разработват регионални стратегии за развитието на тютюнопроизводството по количества, сортови групи и общини в съответствие с националната стратегия за развитие на тютюнопроизводството.

Глава втора ФОНД "ТЮТЮН"

Чл. 3. (1) За регулиране и контролиране на производството, изкупуването и търговията с тютюн, както и за организиране на научни изследвания и инженеринг, за приложна, обслужваща и спомагателна дейност в областта на производството, обработката и преработката на тютюн Фонд "Тютюн" към министъра на земеделието и горите осъществява своята дейност като второстепенен разпоредител с бюджетни кредити. Фонд "Тютюн" е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище София.

(2) Фонд "Тютюн" осъществява дейността си в съответствие със закона и по правилник, издаден от министъра на земеделието и горите.

(3) Органи на Фонд "Тютюн" са:

1. управителният съвет;
2. изпълнителният директор.

(4) Министърът на земеделието и горите по право е председател на управителния съвет. Управителният съвет се състои от 11 членове, включително председателят му. Министърът на земеделието и горите определя трима членове. Министърът на финансите определя двама членове. Министърът на икономиката, министърът на труда и социалната политика и министърът на регионалното развитие и благоустройството определят по един член. Председателят на експертния съвет за развитие на тютюнопроизводството по право е член на управителния съвет.

(5) Управителният съвет по предложение на министъра на земеделието и горите избира извън своя състав изпълнителния директор на фонда, който по право става член на управителния съвет.

(6) Към Фонд "Тютюн" се създава експертен съвет за развитие на тютюнопроизводството с консултативни функции, в който участват представители на производителите на тютюн, представители на лицата по чл. 36, ал. 1, на Фонд "Тютюн" и научни работници. Експертният съвет за развитие на тютюнопроизводството прави предложение до управителния съвет на Фонд "Тютюн" за квотите, сортовата структура, селекцията на нови тютюневи сортове, стратегията за развитие на тютюнопроизводството, минималните изкупни цени и премии. Председателят на управителния съвет на Фонд "Тютюн" утвърждава правилник за дейността на експертния съвет за развитие на тютюнопроизводството и определя неговия председател.

(7) Управителният съвет:

1. определя условията и реда за управление на средствата на фонда съобразно целите на закона;
2. утвърждава структурата и щата на фонда;
3. създава, закрива и преобразува регионалните структури, които представляват фонда, съгласно правилника за управлението и дейността му;
4. осъществява контрол за целевото разходване на средствата по фонда;
5. избира и освобождава изпълнителния директор;
6. приема национална стратегия за развитие на тютюнопроизводството, която се внася от председателя на управителния съвет за утвърждаване от Министерския съвет;
7. изготвя предложения за минималните изкупни цени на тютюна;
8. предлага на Министерския съвет за утвърждаване размера, вида, условията и реда за премиране на тютюнопроизводителите;
9. предлага на Министерския съвет за утвърждаване размера, условията и реда за предоставяне на целева парична подкрепа на тютюнопроизводителите.

(8) Председателят свиква заседания на управителния съвет най-малко веднъж на 3 месеца.

(9) Управителният съвет може да заседава, когато присъстват най-малко две трети от неговите членове. Решенията се вземат с обикновено мнозинство от присъстващите.

(10) Изпълнителният директор:

1. изпълнява решенията на управителния съвет;
2. организира и ръководи дейността на фонда;
3. представлява фонда;
4. назначава и уволнява служителите на фонда;
5. разпределя квотите за производство на тютюн по общини и тютюнопроизводители;
6. решава всички въпроси, които не са от изключителната компетентност на управителния съвет.

(11) Изпълнителният директор се освобождава от длъжност с решение на управителния съвет по предложение на министъра на земеделието и горите.

Чл. 4. (1) Фонд “Тютюн” организира извършването на научни изследвания в областта на тютюнопроизводството, промишлената обработка на тютюн и производството на тютюневи изделия.

(2) Фонд “Тютюн” извършва научни изследвания и анализи на тютюневите изделия за установяване съдържанието на вредни вещества, включително катран, никотин и въглероден оксид, както и оценка за съответствие на съдържанието.

Чл. 5. Във връзка с регулирането на производството, изкупуването и търговията с тютюн Фонд “Тютюн” организира извършването на научноизследователска и приложна дейност, свързана със:

1. селекция, сортоподдържане и семепроизводство за производство на тютюн;
2. агротехника и растителна защита на тютюна;
3. отглеждане, сушене, манипулация и термично третиране на тютюна;
4. инженеринг, обслужваща и спомагателна дейност в областта на производството, обработката и преработката на тютюна.

Чл. 6. Във връзка с контролните си функции Фонд “Тютюн” осъществява:

1. изпитване на почви, хранителни среди, тютюни, спомагателни материали, соуси и ароматни композиции;
2. контрол върху качеството на тютюна.

Чл. 7. Фонд “Тютюн” осъществява цялостен или частичен контрол на водене на регистъра на тютюнопроизводителите и на площите за отглеждане на тютюн в общините и спазване на условията за прехвърляне на квоти.

Чл. 8. Фонд “Тютюн” осъществява цялостен или частичен контрол върху производството, изкупуването и търговията със суров тютюн, като за целта извършва проверки на:

1. действително разсадените площи;
2. процеса на договаряне;
3. произведените количества тютюн;
4. окачествяването на тютюна при изкупуване;
5. изкупуването и търговията на тютюна;
6. спазването на изискванията за създаване на групи производители и правилата за тяхното функциониране.

Чл. 9. Фонд “Тютюн” осъществява цялостен или частичен контрол:

1. на процеса на сортоподдържане и производство на тютюневи семена:
  - а) върху разсадени площи;
  - б) по спазването на методиката и технологичните инструкции за производство на семена;
2. върху производството и търговията с промишлено обработен тютюн, като извършва проверки за:
  - а) автентичността на сортовете групи на наличния суров тютюн у лицата по чл. 36, ал. 1;
  - б) наличността и качеството на промишлено обработен тютюн по сортовете групи у лицата по чл. 36, ал. 1;
  - в) съхраняването на промишлено обработен тютюн и подготовката му за реализация.

Чл. 10. Фонд “Тютюн” осъществява цялостен или частичен контрол върху данните и тяхното съответствие с фактите и обстоятелствата, въз основа на които се извършват плащанията на премии и целева парична подкрепа в рамките на минималните изкупни цени от средствата на фонда.

Чл. 11. Лицата, извършващи проверките по смисъла на чл. 7 – 10, имат право:

1. на достъп до съответните места и помещения, където се извършва контролът;
2. да изискват информация, свързана с тяхната работа;
3. да им бъдат представяни отчетни данни и документация, свързана с проверките.

Чл. 12. (1) Средствата по Фонд “Тютюн” се набират от:

1. приходи от продажба на тютюнев разсад и тютюн, както и от инженерингова дейност;
2. вноски в размер 30 на сто от стойността на акциза за закупените бандероли за тютюневи изделия;
3. глоби, санкции и отнемания в полза на държавата по закона след приспадане на направените разходи;
4. дарения, помощи и други привлечени средства;
5. лихви по средствата на фонда;
6. други източници, определени със закон или с акт на Министерския съвет.

(2) Средствата по ал. 1 се разходват за:

1. производство, окачествяване, транспортиране, съхраняване и осигуряване на тютюневи семена съгласно чл. 22, ал. 1 и за тютюн;
2. премиране на тютюнопроизводителите по реда на чл. 34;
3. предоставяне пряко на тютюнопроизводителите или чрез лицата по чл. 36, ал. 1 на целева парична подкрепа за изкупуване на тютюн в рамките на минималните изкупни цени на тютюн съгласно чл. 33, ал. 1;
4. научна и научноизследователска дейност;
5. водене регистъра на тютюнопроизводителите;
6. възнаграждения на държавни експерти по чл. 24, ал. 3 и 4, както и на членовете на експертните съвети по чл. 3, ал. 6, чл. 36, ал. 4 и чл. 45, ал. 2;
7. разходи, свързани с дейността на фонда;
8. други разходи, определени със закон или с акт на Министерския съвет.

Глава трета ПРОИЗВОДСТВО НА ТЮТЮН

Чл. 13. (1) Производството на тютюн включва: произвеждане на разсад, разсаждане, отглеждане, прибиране, сушене и производителска манипулация.

(2) Производството на тютюн се извършва само в районите по сортови групи, определени със заповед на министъра на земеделието и горите.

(3) Производството на тютюн се извършва в съответствие с квотата за производство на тютюн и при сключен договор за изкупуване на тютюна.

Чл. 14. (1) Производството на тютюн се извършва от тютюнопроизводители – индивидуални и групи производители, регистрирани по закона.

(2) Индивидуални тютюнопроизводители могат да бъдат физически лица, еднолични търговци и юридически лица, регистрирани по Търговския закон или по Закона за кооперациите.

(3) Група производители на суров тютюн е призната организация на тютюнопроизводителите при условия, определени с Правилника за прилагане на Закона за тютюна и тютюневите изделия, и по ред за създаване, функциониране и признаване, определен в наредба на министъра на земеделието и горите.

Чл. 15. (1) Всяка година по предложение на Фонд "Тютюн" министърът на земеделието и горите определя със заповед за страната и по области количествата, площите и сортовете групи за производство на тютюн през следващата година в срок:

1. до 15 ноември - за сортова група тютюн "Виржиния";
2. до 15 декември - за сортовете групи тютюн "Ориенталски" и "Бърлей".

(2) Предложението на Фонд "Тютюн" до министъра на земеделието и горите по ал. 1 се изготвя въз основа на информацията по ал. 4 и 5.

(3) Заповедите по ал. 1, т. 1 и 2 се обнародват в "Държавен вестник".

(4) Всяка година лицата по чл. 36, ал. 1 заявяват във Фонд "Тютюн" необходимите им за договаряне и изкупуване количества по общини и сортови групи за следващата година в срок:

1. до 30 октомври - за сортова група тютюн "Виржиния";
2. до 20 ноември - за сортовете групи тютюн "Ориенталски" и "Бърлей".

(5) Тютюнопроизводителите директно или чрез кметовете на кметства, съответно чрез кметските наместници, от съответната община подават писмени заявления за производството на суров тютюн в общинската служба "Земеделие и гори" по местопроизводство за количествата и площите тютюн по сортови групи за производство през следващата година, които се вписват в книга за заявленията в срок:

1. до 25 октомври - за сортова група тютюн "Виржиния";
2. до 31 октомври - за сортовете групи тютюн "Ориенталски" и "Бърлей".

(6) В срок 3 работни дни след срока по ал. 4 общинските служби "Земеделие и гори" представят в регионалните структури на Фонд "Тютюн" книгата за заявленията на тютюнопроизводителите за заявените от тях количества и площи по населени места и за производство на тютюн по сортови групи през следващата година.

Чл. 16. В 7-дневен срок от обнародването на заповедта по чл. 15, ал. 1, т. 1 или 2 изпълнителният директор на Фонд "Тютюн" със заповед извършва разпределение по общини на определените от министъра на земеделието и горите количества и площи по сортови групи пропорционално на средногодишните количества, произведени и изкупени от съответната община през трите години, предхождащи годината на последната реколта, и в съответствие с чл. 13, ал. 2.

Чл. 17. (1) Изпълнителният директор на Фонд "Тютюн" или оправомощени от него длъжностни лица въз основа на разпределението по чл. 16 и районирането на производството на тютюн по сортови групи и подгрупи със заповеди разпределя квотите за производство - количествата, площите, сортовете групи, подгрупи и сортове по:

1. групи производители;
2. индивидуални производители по населени места.

(2) Заповедите се издават в срок:

1. до 27 ноември - за сортова група тютюн "Виржиния";
2. до 31 януари на производствената година - за сортовете групи тютюн "Ориенталски" и "Бърлей".

(3) Разпределянето на квотата за производство на тютюн по тютюнопроизводители се извършва въз основа на следните условия:

1. заявени количества и площи по сортови групи по чл. 15, ал. 5;
2. агротехнически условия за отглеждане на тютюн, технологични и технически условия за сушене на тютюн.

(4) Разпределянето на квотата за производство на тютюн по тютюнопроизводители се извършва въз основа на следните критерии:

1. средногодишните количества по сортови групи, произведени и изкупени от съответния тютюнопроизводител през трите години, предхождащи годината на последната реколта;
2. продължителност на регистрация на тютюнопроизводителите – три години, предхождащи годината на последната реколта, две години, предхождащи годината на последната реколта, една година, предхождаща годината на последната реколта;
3. качество – процентно съотношение на класите на произведения суров тютюн;
4. при изчерпване на критериите по т. 1 – 3 квотата се разпределя между останалите заявители.

(5) При разпределянето на квота за производство на тютюн от сортовете групи “Виржиния” и “Бърлей” по тютюнопроизводители Фонд “Тютюн” отчита и предложението на браншовите организации на тютюнопроизводителите по процедура, определена с правилника за прилагане на закона.

Чл. 18. (1) Тютюнопроизводителите, притежаващи квота, могат да прехвърлят безвъзмездно помежду си изцяло или части от количествата, определени в квотата, при спазване на следните условия:

1. да не е сключен договор за производство и изкупуване за съответното количество тютюн - предмет на прехвърлянето;
2. лицето, на което се прехвърля квотата или част от нея, да е тютюнопроизводител на същата сортова група;
3. съгласие за прехвърляне, удостоверено чрез писмено споразумение между страните;
4. споразумението за прехвърляне по т. 3 да се предостави за регистрация на Фонд “Тютюн” не по-късно от 30 дни след срока за получаване на издадените удостоверения по чл. 19, ал. 4 и 5;
5. оригиналът на удостоверението за квота, която се прехвърля частично или изцяло, се връща на Фонд “Тютюн” при представяне на споразуменията по т. 3;
6. не могат да се прехвърлят квоти по-малки от 100 килограма.

(2) След проверка, ако са спазени условията по ал. 1, Фонд “Тютюн” издава на лицето, на което се прехвърля квота, удостоверение за квота за съответното количество, а на тютюнопроизводителя, който е прехвърлил само част от квотата си - ново удостоверение за непрехвърленото количество. При прехвърляне на цялата квота тютюнопроизводителят, който прехвърля, се отписва от регистъра на тютюнопроизводителите.

Чл. 19. (1) В общинските служби “Земеделие и гори” и във Фонд “Тютюн” се води регистър на тютюнопроизводителите и на площите за отглеждане на тютюн.

(2) Ръководителят на общинската служба “Земеделие и гори” определя длъжностно лице, което води регистъра по ал. 1.

(3) Удостоверенията за квота се издават в 3 екземпляра от регионалната структура на Фонд “Тютюн”, обслужваща съответната община.

(4) В срок до 30 ноември Фонд “Тютюн” предава на общинските служби “Земеделие и гори” заповедите за разпределяне на квотата по тютюнопроизводители за тютюн от сортова група “Виржиния” и връчва на всеки тютюнопроизводител по два екземпляра от удостоверенията за квота срещу подпис в книгата за заявления.

(5) В срок до 31 януари на производствената година два екземпляра от удостоверението за квота за тютюн от сортовете групи “Ориенталски” и “Бърлей” заедно със заповедите за разпределяне на квотата по тютюнопроизводители се предават на общинските служби “Земеделие и гори”. В срок до 15 февруари общинските служби “Земеделие и гори” пряко или чрез кмета на общината, кметовете на кметства и кметските заместници раздават на всеки тютюнопроизводител удостоверението за квота в два екземпляра срещу подпис в книгата за заявленията.

Чл. 20. (1) Тютюнопроизводителите в срок до 30 юни на производствената година пряко или чрез кмета на общината, кметовете на кметства и кметските заместници от съответната община подават в общинската служба “Земеделие и гори” по местопроизводство декларация в два екземпляра за разсадените площи по сортови групи, които се вписват в регистъра на тютюнопроизводителите.

(2) Тютюнопроизводителите за тютюн от сортова група “Виржиния” в срок до 30 септември на производствената година подават в общинската служба “Земеделие и гори” по местопроизводство декларация в два екземпляра с данни за очакваното производство, които се вписват в регистъра на тютюнопроизводителите.

(3) Тютюнопроизводителите за тютюн от сортовете групи “Ориенталски” и “Бърлей” в срок до 30 септември на производствената година пряко или чрез кмета на общината, кметовете на кметства и кметските заместници от съответната община подават в общинската служба “Земеделие и

гори” по местопроизводство декларация в два екземпляра за броя набрани низи и очаквано количество произведен тютюн, които се вписват в регистъра на тютюнопроизводителите.

(4) Тютюнопроизводителите, неподали декларации по ал. 2 и 3, се лишават от премии.

Чл. 21. (1) Ръководителят на общинската служба “Земеделие и гори” в срок до 5 юли изпраща втория екземпляр от декларациите на тютюнопроизводителите по чл. 20, ал. 1 на регионалната структура на Фонд “Тютюн”, обслужваща съответната община, за вписване в регистъра на фонда.

(2) Ръководителят на общинската служба “Земеделие и гори” определя със заповед комисии за всяко населено място с представител на общинската служба “Земеделие и гори”, кмета на общината, кметовете на кметства и кметските наместници от съответната община, представители на тютюнопроизводителите и на лицата по чл. 36, ал. 1, които до 15 юли извършват проверка на разсадните от регистрираните тютюнопроизводители площи и дават заключение относно спазването на квотите за производство на тютюн по чл. 7. В срок до 30 юли резултатите от проверката се изпращат на регионалната структура на Фонд “Тютюн”, обслужваща съответната община.

(3) Ръководителите на общинските служби “Земеделие и гори” в срок до 5 октомври изпращат втория екземпляр от декларациите по чл. 20, ал. 2 и 3 на регионалната структура на Фонд “Тютюн”, обслужваща съответната община, за вписване в регистъра на фонда.

Чл. 22. (1) Тютюнопроизводителите получават безвъзмездно тютюневи семена от Фонд “Тютюн”, който осигурява средства за производството, разфасоването и доставянето им.

(2) Производството на тютюневи семена се извършва на договорна основа между Фонд “Тютюн” и физически и юридически лица, получили разрешение по реда на Закона за посевния и посадъчния материал.

(3) Тютюнопроизводителите получават тютюневи семена в срок до 1 март при условия, определени с правилника за прилагане на закона:

1. за сортова група тютюн “Виржиния” - пряко от регионалните структури на Фонд “Тютюн”;
2. за сортовете групи тютюн “Ориенталски” и “Бърлей” - от кметовете на кметства или кметските наместници под контрола на регионалните структури на Фонд “Тютюн” и общинските служби “Земеделие и гори”;
3. групите производители - пряко от общинските служби “Земеделие и гори”.

Чл. 23. Производството на тютюн и тютюневи семена се извършва по технологични инструкции, утвърдени от министъра на земеделието и горите.

Глава четвърта

ОКАЧЕСТВЯВАНЕ НА ТЮТЮНА ПРИ ИЗКУПУВАНЕ

Чл. 24. (1) Окачествяването на тютюна се извършва съвместно от производителя и лицата по чл. 36, ал. 1 по ред, определен в договора между тях, или от упълномощени от страните лица и съгласно минималните качествени изисквания, съгласувани с качествена класификация с минимум три класи, определени с правилника за прилагане на закона.

(2) Данните от окачествяването на тютюна при изкупуването му се вписват в предавателно-приемателен протокол и в етикет (марка) на всяка производителска опаковка.

(3) При спор окачествяването на тютюна се извършва с решение от държавен експерт по тютюна, включен в списъка на държавните експерти, утвърден от министъра на земеделието и горите. Спорът се решава в 3-дневен срок от поискването с участието на страните. Оценката не може да бъде по-ниска от първоначалната.

(4) При оспорване на решението по ал. 3 окончателно решение се взема в срок до 5 работни дни от тричленна комисия от държавни експерти, назначена със заповед на изпълнителния директор на Фонд "Тютюн".

(5) До решаването на спора по окачествяването на тютюна производителските опаковки се съхраняват в предавателно-приемателния пункт.

(6) След решаването на спора по окачествяването на тютюна решенията по ал. 4 са задължителни за страните по договора.

(7) Статутът на държавните експерти по тютюна, както и редът за разглеждане на споровете по окачествяването на тютюна се определят с наредба на министъра на земеделието и горите.

Чл. 25. Всички разходи, свързани с окачествяването на тютюна, са за сметка на купувача, с изключение на разходите по чл. 24, ал. 3 и 4, които са за сметка на Фонд "Тютюн".

Глава пета ДОГОВАРЯНЕ И ИЗКУПУВАНЕ НА ТЮТЮНА

Чл. 26. (1) Изкупуването на тютюна се извършва от лица, които имат право да извършват промишлена обработка на тютюн, получили разрешение от министъра на земеделието и горите съгласно чл. 36, ал. 1.

(2) Производството и изкупуването на тютюн се осъществяват при подписани писмени договори между лицата по чл. 36, ал. 1 и тютюнопроизводителите, които се сключват в срок:

1. до 15 февруари на производствената година - за тютюн от сортова група "Виржиния";
2. до 30 април на производствена година - за тютюн от сортовете групи "Ориенталски" и "Бърлей".

(3) Лицата по чл. 36, ал. 1 задължително договарят заявените от тях количества по чл. 15, ал. 4 в рамките на разпределената на тютюнопроизводителите квота.

(4) Не могат да се сключват договори без удостоверение за квота. Лицата по чл. 36, ал. 1 са длъжни да сключат договори с тютюнопроизводителите в съответствие с получената от тях квота – количества, площи и сортови групи. Тютюнопроизводителите с разпределена квота минимум 10 тона в съответствие с получената от тях квота могат да сключат договори с няколко лица по чл. 36, ал. 1 в съответствие с броя удостоверения за квота, които са получили от Фонд "Тютюн". Броят получени удостоверения за квота е в зависимост от сортовете групи и броя лица по чл. 36, ал. 1, с които ще се сключва договор.

(5) Страните не могат да сключват договорите по цени по-ниски от минималните изкупни цени по сортови групи и класи, определени от Министерския съвет.

(6) Сроковете за изплащане на изкупения тютюн се определят от страните по договора, но не по-късно от 30 дни от датата на приемането на тютюна.

(7) Страните по договора могат да договарят авансово плащане не по-малко от 10 на сто от стойността на тютюна, платимо не по-късно от 15 юни на производствената година в левове или материали, необходими за тютюнопроизводството.

(8) Договорите се подписват в 3 екземпляра – по един за тютюнопроизводителя, за лицата по чл. 36, ал. 1 и за Фонд "Тютюн".

(9) Лицата по чл. 36, ал. 1 в срок 7 работни дни след сключването на договорите по ал. 2 ги представят в регионалната структура на Фонд "Тютюн", в която е регистриран тютюнопроизводителят, за вписване в регистъра по чл. 19, ал. 1.

Чл. 27. (1) Изкупуването на тютюн се извършва в предавателно-приемателни пунктове, отговарящи на изискванията, определени с правилника за прилагане на закона, и организирани от лицата по чл. 36, ал. 1 или от тютюнопроизводителите.

(2) Лицата по чл. 36, ал. 1 изкупуват договорените количества тютюн по месечен график, съгласуван с регионалните структури на Фонд "Тютюн", при спазване на следните крайни срокове на изкупуване:

1. до 15 ноември – за тютюн от сортова група “Виржиния”;
 2. до 1 март - за тютюни от сортова група “Бърлей” за реколтата от предходната година;
 3. до 31 март - за тютюни от сортовете групи “Ориенталски” за реколтата от предходната година.

(3) Сроковете на изкупуване могат да бъдат удължени за определен район със заповед на министъра на земеделието и горите при непреодолима сила.

(4) Лицата по чл. 36, ал. 1 са задължени да изкупят договорените количества тютюн и до 10 на сто повече количества, произведени от същите площи.

(5) Тютюнопроизводителите са длъжни да предадат наведнъж или на части произведеното по договор количество тютюн от сортовете групи “Ориенталски” и “Бърлей” на лицата по чл. 36, ал. 1, с които са сключили договор.

(6) Изкупува се изсушен, манипулиран и опакован от производителите тютюн. Допуска се в производителската опаковка (бала) наличието на тютюневи листа от три класи.

Чл. 28. (1) Лицата по чл. 36, ал. 1 представят ежегодно във Фонд “Тютюн” информацията относно:

1. изкупените количества тютюн по сортови групи, класи и цени, по които е изкупен по общини, населени места и тютюнопроизводители, до 30 ноември – за тютюн от сортова група “Виржиния”, и до 30 април - за тютюни от сортовете групи “Ориенталски” и “Бърлей” за реколтата от предходната година;

2. промишлено преработените количества тютюн по сортови групи и по качество;

3. вложените количества преработен тютюн в тютюневи изделия по сортови групи и по качество;

4. изнесените количества тютюн по сортови групи, по качество и по износни цени;

5. наличните количества промишлено преработен тютюн от всички реколти по сортови групи и по качество.

(2) Информацията по ал. 1, т. 2-5 се предоставя при поискване от Фонд “Тютюн”, като достъп до нея имат само служителите, определени със заповед на изпълнителния директор на Фонд “Тютюн”.

(3) Лицата по ал. 2 са длъжни да не разгласяват сведенията и фактите, станали им известни по повод изпълнение на задълженията им, освен в случаите, когато това е предвидено в закон или е по писмено искане на държавен орган.

(4) Лицата по чл. 36, ал. 1 представят информацията по ал. 1, т. 1 в определените срокове и в съответните общини.

Чл. 29. Лицата по чл. 36, ал. 1 в срок 3 работни дни след изтичането на месеца представят в регионалните структури на Фонд “Тютюн” данни за изкупените количества тютюн по сортови групи и общини.

Чл. 30. (1) С решение на Министерския съвет Фонд “Тютюн” може да кредитира изкупуването на произведения по договор, но неизкупен суров тютюн в случай на неизпълнение на договорните задължения от лицата по чл. 36, ал. 1, в случаите на започната процедура по обявяване в несъстоятелност или при отнемане на лиценза за промишлена обработка на тютюн.

(2) Кредити по ал. 1 могат да получат лица по чл. 36, ал. 1 с валидно разрешение за промишлена обработка на суров тютюн.

(3) Условието и редът за кредитиране изкупуването на произведения по договор, но неизкупен суров тютюн, се определят с правилника за прилагане на закона.

Чл. 31. Промишлената обработка на суров тютюн се осъществява в страната.

Глава шеста ИЗКУПНИ ЦЕНИ И ПРЕМИРАНЕ НА ТЮТЮНОПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ

Чл. 32. (1) Всяка година до 31 януари по предложение на министъра на земеделието и горите Министерският съвет определя минимални изкупни цени на тютюна по сортови групи и класи.

(2) Предложението на министъра на земеделието и горите по ал. 1 се основава и съдържа анализ на данните за:

1. разходите за производство на тютюн по сортови групи;

2. разходите за промишлена обработка, съхраняване и заготовка на промишлено обработения тютюн за реализация;

3. равнището на експортните цени на българските тютюни и пазарната конюнктура.

(3) Изкупните цени по ал. 1 се обнародват в "Държавен вестник".

Чл. 33. (1) С решение на Министерския съвет Фонд "Тютюн" може да предостави пряко на тютюнопроизводителите или чрез лицата по чл. 36, ал. 1 целева парична подкрепа за изкупуване на тютюн в рамките на минималните изкупни цени на тютюна.

(2) Начинът и сроковете за изплащане на целева парична подкрепа се определят с правилника за прилагане на закона.

Чл. 34. (1) За стимулиране производството на тютюн с решение на Министерския съвет пряко на тютюнопроизводителите се предоставя парична премия от Фонд "Тютюн".

(2) За подобряване качеството на тютюна и за насърчаване производството на определени сортови групи тютюн Фонд "Тютюн" може да предоставя допълнително парична премия на производителите.

(3) За стимулиране развитието на групите производители Фонд "Тютюн" може да предоставя допълнителна парична премия за производство на тютюн и/или за подобряване качеството на тютюна и за насърчаване производството на определени сортови групи за всеки член на група производители.

(4) Редът, сроковете и начинът за изплащане на премията се определят с правилника за прилагане на закона.

Глава седма ПРОМИШЛЕНА ОБРАБОТКА НА ТЮТЮНА

Чл. 35. Промислената обработка на тютюна включва:

1. съхраняване и отглеждане на изкупен суров тютюн;

2. манипулация, в това число сортировка, обезжилване и стрипсиране на едролитни тютюни;

3. ферментация - естествена (сезонна) или получена чрез термично третиране;

4. съхраняване на промишлено обработен тютюн и подготовка за реализация.

Чл. 36. (1) Промислена обработка на тютюн могат да извършват лица, регистрирани по Търговския закон или по Закона за кооперациите и получили лиценз от министъра на земеделието и горите.

(2) Лицензът по ал. 1 се издава на лица, разполагащи с технически и технологични възможности за промишлена обработка на тютюн и за формиране на еднородни по качество партиди, отговарящи на съответната сортова група, включващи наличие на подходящи складови и производствени помещения; технически изправни съоръжения и машини и възможности за разлистване и сортиране; машини и съоръжения за смесване и опаковане на промишлено обработения тютюн; ферментационни камери или възможност за осъществяване на ферментация; обезпрашителни и климатични инсталации; апаратура и съоръжения за контрол на технологичния процес и качеството на продукцията.

(3) Лицензът по ал. 1 се издава по предложение на експертния съвет по промишлена обработка на тютюн.

(4) Съставът на експертния съвет по промишлена обработка на тютюн се определя със заповед на министъра на земеделието и горите и включва експерти от заинтересуваните ведомства.

Чл. 37. (1) Лицензите по чл. 36, ал. 1 се издават първоначално за срок една година, а последващият лиценз се издава безсрочно.

(2) Министерският съвет по предложение на министъра на земеделието и горите и на министъра на финансите приема тарифа, с която одобрява такси за издаване на лицензите по чл. 36, ал. 1.

Чл. 38. (1) За издаване на лиценз по чл. 36, ал. 1 се подават писмени заявления чрез експертния съвет по промишлена обработка на тютюн до министъра на земеделието и горите, придружени със:

1. препис от съдебното решение или удостоверение за регистрация в съдебния регистър, удостоверение за актуално състояние на регистрацията и единен идентификационен код;

2. документ за данъчна регистрация на заявителя;

3. удостоверение от териториалната данъчна дирекция по седалището на заявителя за дължимите държавни вземания;

4. удостоверение за данъчна регистрация на заявителя по Закона за данък върху добавената стойност;

5. програма за изкупуване и износ на суров тютюн и производствена програма за промишлена обработка и реализация на тютюн по сортови групи за съответната реколта или реколти;

6. отчет за изпълнението на производствените програми по т. 5 за предходната година;

7. справка за изпълнението на основните показатели за изкупените и действително изплатените тютюни по сортови групи от лицата по чл. 36, ал. 1 - реколта/година;

8. информация за производствените помещения и мощности и правните основания за тяхното ползване;

9. счетоводен баланс, отчет за приходите и разходите и отчет за паричните потоци за предходните 3 години;

10. документ за платена държавна такса.

(2) При непълноти и неточности в представените документи експертният съвет по промишлена обработка на тютюн определя 7-дневен срок за отстраняването им.

(3) Заявленията и приложените документи по ал. 1 се разглеждат от експертния съвет по промишлена обработка на тютюн, който прави мотивирани предложения за издаване или отказ за издаване на лиценз пред министъра на земеделието и горите.

(4) Лицензите по чл. 36, ал. 1 се издават от министъра на земеделието и горите в срок 30 дни от постъпването на заявленията.

(5) Лицензите не се издават, когато:

1. не са отстранени непълнотите или неточностите в срока по ал. 2;

2. срещу заявителя има влязло в сила съдебно решение за обявяване в несъстоятелност;

3. има отрицателно становище на експертния съвет по промишлена обработка на тютюн на основание чл. 36, ал. 2 и чл. 38, ал. 1.

(6) Издадените лицензи по чл. 36, ал. 1 се вписват в специален регистър по отделни партии и по години по ред, определен от министъра на земеделието и горите.

(7) Лицата по чл. 36, ал. 1 са задължени при промяна на обстоятелствата, при които е издаден лицензът, в срок 15 дни от настъпване на промяната да уведомят Министерството на земеделието и горите.

Чл. 39. (1) Издаденият лиценз на лицата по чл. 36, ал. 1 се отнема за срок 12 месеца, когато:

1. срещу притежателя на лиценз има влязло в сила решение за обявяване в несъстоятелност;

2. е нарушена автентичността на договорената сортова група; допуснати са разлики между вписаната и наличната продукция тютюни, констатирани с актове на Фонд "Тютюн";

3. лицата по чл. 36, ал. 1 са договорили, но не са изкупили договорените количества тютюни в сроковете, определени в съответните договори;

4. лицата по чл. 36, ал. 1 не са изплатили закупените количества тютюни в срока по чл. 26, ал. 6;

5. лицата по чл. 36, ал. 1, направили заявка по чл. 15, ал. 4, не сключват договори за изкупуване на заявените количества, освен когато това се дължи на непреодолима сила или е по вина на тютюнопроизводителя.

(2) Лицата по чл. 36, ал. 1 ежегодно до 31 май представят обосновани писмени справки и декларации пред експертния съвет по промишлена обработка на тютюн за изпълнението на изискванията по ал. 1.

Чл. 40. Отнемането на лиценза за промишлена обработка на тютюн се извършва по ред, определен с наредба на министъра на земеделието и горите.

Чл. 41. Отказите за издаване на лицензи по чл. 36, ал. 1 или отнемането им по чл. 40 се мотивират. Съобщаването на отказа за издаването или за отнемането на лицензите за промишлена обработка на тютюн се извършва по реда на Закона за административното производство в 3-дневен срок.

Чл. 42. Членовете на експертния съвет по промишлена обработка на тютюн, разглеждащи постъпилите заявления за извършване на промишлена обработка

на тютюн, са длъжни да не разгласяват сведенията и фактите, които са им станали известни по повод изпълнение на задълженията им, освен в случаите, когато това е предвидено в закон или е по писмено искане на държавен орган. За членове на експертния съвет по промишлена обработка на тютюн не могат да бъдат назначавани лица, заемащи ръководни длъжности в управителните органи на лицата по чл. 36, ал. 1.

Глава осма

ПРОИЗВОДСТВО НА ТЮТЮНЕВИ ИЗДЕЛИЯ

Чл. 43. Производството на тютюневи изделия включва: изработване на цигари, пури, пурети, тютюн за пушене (за лула и цигари), тютюн за дъвчене, тютюн за смъркане и тютюн за орална употреба.

Чл. 44. (1) Производството на тютюневи изделия се извършва от лица, регистрирани по Търговския закон или по Закона за кооперациите и получили лиценз от министъра на финансите.

(2) Лицензът по ал. 1 се издава на лица, разполагащи с: технически и технологични възможности за осъществяване на пълен производствен процес с подходящи производствени помещения; технически изправни съоръжения и машини за навлажняване, разлистване, обезпрашаване, соусиране, рязане, подсушаване и ароматизиране на тютюна; машини и съоръжения за изработване и опаковане на тютюневи изделия; обезпрашителни и климатични инсталации; апаратура и съоръжения за контрол на технологичните процеси и качеството на продукцията.

Чл. 45. (1) Лицензът по чл. 44, ал. 1 се издава по предложение на експертния съвет по производство на тютюневи изделия към министъра на финансите.

(2) Съставът на експертния съвет по производство на тютюневи изделия се определя със заповед на министъра на финансите и включва експерти от заинтересуваните ведомства.

Чл. 46. (1) Лицата по чл. 44, ал. 1 могат да произвеждат тютюневи изделия само ако притежават лиценз от министъра на финансите.

(2) Лицензът по ал. 1 се издава за срок една година - при първоначалното разрешение, и безсрочно - за следващото.

(3) Министерският съвет по предложение на министъра на финансите приема тарифа, с която одобрява такси за издаване на лицензите по ал. 1.

Чл. 47. (1) За издаване на лицензи по чл. 44, ал. 1 се подават писмени заявления до министъра на финансите, придружени със:

1. препис от съдебното решение или удостоверение за регистрация в съдебния регистър, удостоверение за актуално състояние на регистрацията и единен идентификационен код;

2. документ за данъчна регистрация на заявителя;

3. удостоверение от териториалната данъчна дирекция по седалището на заявителя за дължимите държавни вземания;

4. удостоверение за данъчна регистрация на заявителя по Закона за данък върху добавената стойност;

5. удостоверение за данъчна регистрация на заявителя по Закона за акцизите;

6. програма за производство на тютюневи изделия;

7. отчет за изпълнението на производствената програма по т. 6 за предходната година, ако лицето е осъществявало производство;

8. документ, удостоверяващ правата върху търговските марки в случаите на производство на тютюневи изделия;

9. информация за производствените помещения и мощности и правните основания за тяхното ползване;

10. счетоводен баланс, отчет за приходите и разходите и отчет за паричните потоци за предходните 3 години;

11. документ за платена държавна такса.

(2) При непълноти и неточности в представените документи експертният съвет към министъра на финансите определя 7-дневен срок за отстраняването им.

(3) Заявленията и приложените документи по ал. 1 се разглеждат от експертния съвет, който прави пред министъра на финансите мотивирани предложения за издаване или за отказ за издаване на лиценз.

(4) Лицензите по чл. 44, ал. 1 се издават от министъра на финансите в срок 30 дни от постъпването на заявлението.

(5) Лицензите не се издават, когато:

1. не са отстранени непълнотите или неточностите в срока по ал. 2;

2. срещу заявителя има влязло в сила съдебно решение за обявяване в несъстоятелност;

3. има отрицателно становище на експертния съвет по производство на тютюневи изделия на основание чл. 44, ал. 2 и чл. 47, ал. 1.

(6) Издадените лицензи по чл. 44, ал. 1 се вписват в специален регистър по отделни партии и по години по ред, определен от министъра на финансите.

(7) Лицата по чл. 44, ал. 1 са задължени при промяна на обстоятелствата, при които е издаден лицензът, в срок 15 дни от настъпване на промяната да уведомят Министерството на финансите.

Чл. 48. Издаденият лиценз на лицата по чл. 44, ал. 1 се отнема за срок 12 месеца, когато:

1. срещу притежателя има влязло в сила съдебно решение за обявяване в несъстоятелност;

2. са нарушени качеството на тютюневите изделия и тяхната автентичност; са допуснати разлики между вписаната и наличната продукция тютюни, тютюневи изделия и акцизни бандероли, констатирани с актове на компетентните органи.

Чл. 49. Отнемането на лиценза за производство на тютюневи изделия се извършва по ред, определен с наредба на министъра на финансите.

Чл. 50. Отказите за издаване на лицензи по чл. 44, ал. 1 или отнемането им по чл. 48 се мотивират. Съобщаването на отказите за издаване или за отнемане на лицензи за производството на тютюневи изделия се извършва по реда на Закона за административното производство в 3-дневен срок.

Чл. 51. Служителите на експертния съвет по производство на тютюневи изделия, обработващи постъпилите заявления за извършване на съответната дейност, са длъжни да не разгласяват сведенията и фактите, които са им станали известни по

повод изпълнение на задълженията им, освен в случаите, когато това е предвидено в закон или е по писмено искане на държавен орган. В експертния съвет не могат да бъдат назначавани лица, заемащи ръководни длъжности в управителните органи на лицата по чл. 44, ал. 1.

Глава девета **ТЪРГОВИЯ С ПРОМИШЛЕНО ОБРАБОТЕНИ ТЮТЮНИ И** **ТЮТЮНЕВИ ИЗДЕЛИЯ**

Чл. 52. (1) Промислено обработени тютюни - местно производство, се търгуват на вътрешния пазар само между лица, получили лиценз съгласно чл. 36, ал. 1.

(2) Придобитият от финансови институции тютюн, използван като залог, може да се изкупува от лицата по чл. 36, ал. 1.

Чл. 53. (1) Тютюневите изделия от местно производство и от внос се транспортират, съхраняват, предлагат и продават на вътрешния пазар само в потребителски опаковки, облепени с български акцизен бандерол, по начин, който да гарантира, че употребата на стоката е невъзможна без неговото унищожаване чрез разкъсване.

(2) Бандеролът е държавна ценна книга и представлява специална хартиена лента, която доказва внасянето на дължимия акциз.

(3) Условието за прилагане и начините за отчитане на бандеролите се определят с правилника за прилагане на закона.

(4) Върху бандерола са обозначени серия, номер и други трайни знаци и символи.

(5) Образците на бандероли се утвърждават от министъра на финансите.

(6) Бандеролите се заявяват, отпечатват, закупуват и разпространяват по ред, определен от министъра на финансите.

(7) Забранява се отпечатването, разпространението и използването на бандероли, за които няма утвърден от министъра на финансите образец.

Чл. 54. (1) При транспортиране и пренасяне извън производствените и складовите площи тютюнът и тютюневите изделия, както и българските акцизни бандероли задължително се придружават от документ, който заедно с фактура и други документи придружава стоката. В придружителния документ се посочват регистрационните данни за продавача и купувача на стоката, видът и регистрационният номер на превозното средство и неговият собственик, началният и крайният пункт за пренасяне на стоката във вътрешността на страната и до граничния митнически пункт и други данни. При износ и внос придружителният документ задължително се регистрира на граничния митнически пункт.

(2) Министърът на финансите определя реда и начина за прилагане и отчитане на придружителния документ за тютюн и тютюневи изделия и утвърждава образца, формата и реквизитите на документа.

(3) Образецът на придружителния документ по ал. 2 се обнародва в “Държавен вестник”.

Чл. 55. (1) Тютюневите изделия местно производство и от внос се продават на вътрешния пазар по цени при условия и по ред, определени от Министерския съвет.

(2) Забранява се продажбата на:

1. тютюневи изделия на територията на детски градини и школи, училища, ученически общежития, здравни и лечебни заведения и на спортни обекти и съоръжения;

2. тютюневи изделия на лица под 18 години;

3. тютюневи изделия с нарушена цялост на потребителската опаковка;

4. тютюневи изделия - местно производство и от внос, без фактура за покупка и сертификат за произход;

5. тютюневи изделия с дефекти, увреждащи потребителските им качества;

6. цигари, неотговарящи на изискванията за съдържание на никотин, катрани и въглероден оксид, с изключение на случаите по § 7 от Преходните и заключителните разпоредби;

7. цигари с потребителски опаковки, неотговарящи на изискванията за етикетирание, маркировка и външно оформление, с изключение на случаите по § 7 от Преходните и заключителните разпоредби;

8. тютюневи изделия без обявени на достъпно за клиента място и по подходящ за възприемане начин цени;

9. тютюневи изделия в насипно състояние на отделни късове или бройки и отворени опаковки;

10. цигари от автомати за продажба;

11. тютюн за орална употреба;

12. тютюневи изделия, върху опаковките на които има текстове, названия, търговски марки, както и фигуративни или други знаци, определящи даден продукт като по-малко вреден.

(3) Максимално допустимото съдържание на вредни вещества трябва да е посочено на опаковката на цигарите.

Чл. 56. Министерският съвет приема наредби:

1. за изискванията за максимално допустимото съдържание на вредни вещества в цигарите от местно производство и от внос, включително съдържанието на катран, никотин и въглероден оксид, и

2. за изискванията към етикетирането, маркировката и външното оформление на тютюневите изделия.

Чл. 57. Производителите и вносителите на тютюневи изделия са длъжни да пускат на пазара само тютюневи изделия, отговарящи на изискванията на наредбите по чл. 56.

Чл. 58. (1) Контролът за съответствие с изискванията на наредбите по чл. 56 се извършва от Комисията по търговия и защита на потребителите към Министерството на икономиката.

(2) Когато на пазара се установи предлагане на тютюневи изделия, които не отговарят на изискванията на наредбите по чл. 56, Комисията по търговия и защита на потребителите издава заповед със задължителни предписания към производителите, вносителите и търговците за изтеглянето на тютюневите изделия от пазара.

(3) Когато производителите, вносителите и търговците не спазват заповедта, Комисията по търговия и защита на потребителите изземва и унищожава изделията по ал. 2.

(4) При внос на тютюневи изделия, които не отговарят на изискванията на наредбите по чл. 56, митническите органи спират вноса на тези изделия и незабавно уведомяват Комисията по търговия и защита на потребителите.

Чл. 59. (1) Измерването на съдържанието на вредни вещества в цигарите се извършва съгласно стандарти БДС – ISO 4387 - за катран, БДС – ISO 10315 – за никотин, и БДС – ISO 8454 – за въглероден оксид.

(2) Оценката за съответствие на съдържанието на катран и никотин се извършва съгласно стандарт БДС – ISO 8243.

(3) Измерването и контролът се извършват от акредитирани лаборатории.

Чл. 60. (1) Производителите и вносителите до декември всяка година представят на Фонд “Тютюн”:

1. списък на всички използвани при производството на тютюневите изделия вещества, за тяхното количество по марки и видове тютюневи изделия;

2. списък за всички достъпни за производителите и вносителите токсикологични данни, отнасящи се до веществата по т. 1, в изгорена или неизгорена форма, особено свързаните с въздействието им върху човешкото здраве, като се отчитат и всички водещи до пристрастяване свойства;

3. становище относно основанията за включване на всяко вещество по т. 1 в състава на тютюневите изделия, както и функцията и категорията на веществото.

(2) Веществата в списъците по ал. 1 се подреждат в низходящ ред според теглото на всяко съдържащо се в изделието вещество.

(3) Фонд “Тютюн” разпространява информацията по ал. 1, с изключение на данните, които представляват търговска или производствена тайна.

(4) Фонд “Тютюн” публикува списък на съставките на всеки продукт, като се посочва съдържанието на катран, никотин и въглероден оксид.

Чл. 61. Тютюневите изделия от внос трябва да се документират задължително на българския митнически пункт на преминаване и в склада на вносителите с издаден от производителя сертификат за произход, който задължително придружава всяка партида и транспортно средство.

Чл. 62. Забранява се износът на тютюневи изделия, облепени с български акцизен бандерол.

Чл. 63. Забранява се рекламата на тютюн и тютюневи изделия извън предприятията, където те се произвеждат.

Глава десета **АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ**

Чл. 64. (1) Тютюнопроизводител, който разсажда и произвежда нерайонирани сортови групи тютюн по смисъла на чл.13, ал. 2, се наказва с глоба до 1000 лв.

(2) Тютюнопроизводител, който произведе тютюн в нарушение на определената му квота - количество, площи, населено място и землище и сортова група, се лишава от правото на производство за срок 3 години и в такива случаи квота не могат да получават и членове на семейството му.

(3) Тютюнопроизводител, не разсадил определените му с квота площи тютюн, се заличава от регистъра и се лишава от правото за производство за срок 3 години.

(4) Физическо или юридическо лице, което пренася неизкупен суров тютюн от един производителен район в друг съгласно районирането по чл. 13, ал. 2, се наказва с глоба до 1000 лв., съответно му се налага имуществена санкция до 10 000 лв.

(5) Длъжностно лице, което не изпълни възложените му задължения по закона и правилника за прилагането му, се наказва с глоба до 1000 лв.

Чл. 65. (1) Физическо или юридическо лице, което купи тютюн в нарушение на чл. 26, ал. 1 и 2 и чл. 27, ал. 1, 2, 5 и 6, се наказва с глоба до 10 000 лв., съответно му се налага имуществена санкция до 50 000 лв., но не по-малко от 30 на сто от стойността на закупения тютюн, а тютюнът се отнема в полза на държавата.

(2) Физическо или юридическо лице по чл. 36, ал. 1, което е договорило, но не е изкупило договорените количества тютюни, се наказва с глоба от 10 000 до 50 000 лв., съответно му се налага имуществена санкция от 50 000 до 500 000 лв.

(3) Физическо или юридическо лице по чл. 36, ал. 1, което е нарушило срока по чл. 26, ал. 6, се наказва с глоба до 5000 лв., съответно му се налага имуществена санкция от 5000 до 25 000 лв. за всеки просрочен месец.

(4) Физическо или юридическо лице, което осуети проверката или не представи изисканите информация, данни и документация по чл. 10, 29 и 31, се наказва с глоба до 5000 лв., съответно му се налага имуществена санкция от 5000 до 25 000 лв.

Чл. 66. (1) Който съхранява, предлага или продава в търговски обекти тютюневи изделия в нарушение на чл. 58, се наказва с глоба от 5000 до 25 000 лв., съответно му се налага имуществена санкция от 25 000 до 100 000 лв. и тютюневите изделия се отнемат в полза на държавата.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 глобата е от 25 000 до 50 000 лв., съответно се налага имуществена санкция от 100 000 до 200 000 лв. и тютюневите изделия се отнемат в полза на държавата.

Чл. 67. (1) За нарушение по чл. 60, ал. 1 на производителите и вносителите се налага имуществена санкция в размер от 10 000 до 50 000 лв.

(2) Лицата по чл. 36, ал. 1 и лицата по чл. 44, ал. 1, които нарушат чл. 38, ал. 7, съответно чл. 47, ал. 7, се наказват с глоба от 5000 до 15 000 лв., съответно им се налага имуществена санкция в размер от 15 000 до 50 000 лв.

Чл. 68. (1) Производител, вносител или търговец, който не изтегли от пазара тютюневи изделия, за които е установено, че не отговарят на изискванията на чл. 57, се наказва с глоба от 5000 до 25 000 лв, съответно му се налага имуществена санкция от 25 000 до 100 000 лв.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 лицензът за производство и търговията с тютюневи изделия се отнема.

Чл. 69. Който транспортира, пренася, съхранява, предлага или продава в търговски обекти тютюневи изделия, облепени с неистински или подправени акцизни

бандероли, ако деянието не съставлява престъпление, се наказва с глоба от 5000 до 25 000 лв., съответно му се налага имуществена санкция от 25 000 до 100 000 лв., като тютюневите изделия, както и превозните средства, послужили за транспортирането им, се отнемат в полза на държавата.

Чл. 70. (1) Който наруши чл. 52, ал. 1, се наказва с глоба от 5000 до 25 000 лв., съответно му се налага имуществена санкция в размер от 25 000 до 100 000 лв.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 глобата е от 25 000 до 50 000 лв., съответно се налага имуществена санкция от 50 000 до 150 000 лв.

Чл. 71. Който наруши чл. 54, ал. 1 и чл. 55, се наказва с глоба от 5000 до 25 000 лв., съответно му се налага имуществена санкция от 25 000 до 100 000 лв., а тютюневите изделия и превозните средства, послужили за транспортирането им, се отнемат в полза на държавата.

Чл. 72. (1) Който наруши чл. 62 и 63, се наказва с глоба от 5000 до 25 000 лв., съответно му се налага имуществена санкция от 25 000 до 100 000 лв.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 глобата е от 25 000 до 50 000 лв., съответно се налага имуществена санкция от 50 000 до 150 000 лв.

Чл. 73. Физическо или юридическо лице, което извършва производство на тютюн, без да е регистрирано като тютюнопроизводител съгласно чл. 14, ал. 1, се наказва с глоба от 500 до 5 000 лв., съответно му се налага имуществена санкция в размер от 5000 до 50 000 лв.

Чл. 74. Физическо или юридическо лице по чл. 36, ал. 1, което не е представило в срока по чл. 29 данни за изкупените количества тютюн, се наказва с глоба до 5000 лв., съответно му се налага имуществена санкция от 5000 до 15 000 лв.

Чл. 75. (1) Нарушенията по закона се установяват с актове, съставени от длъжностни лица, упълномощени от съответния министър, както и от областните управители, изпълнителния директор на Фонд "Тютюн", председателя на Комисията по търговия и защита на потребителите и председателя на Съвета за електронни медии или от упълномощените от тях длъжностни лица, както следва:

1. Министерството на финансите – в случаите по чл. 46, ал. 1, чл. 53, 54, 55, 62, 63, 66, 69, 71 и 72;

2. Министерството на икономиката - в случаите по чл. 53, 55, 56, 58, 60, 63 и 72;

3. Министерството на здравеопазването - в случаите по чл. 63;

4. Министерството на земеделието и горите – в случаите по чл. 36, ал. 1 и чл. 60;

5. Министерството на вътрешните работи - в случаите по чл. 53, 54, 69 и 70;

6. областните управители - в случаите по чл. 29;

7. Фонд "Тютюн" - в случаите по чл. 10, 13, 26, 27, 29, 52, 64, 65, 70, 73 и 74;

8. Комисията по търговия и защита на потребителите - в случаите по чл. 53, 55, 56, 58, 60, 63 и 72;

9. Съветът за електронни медии - в случаите по чл. 63;

10. кметовете на общини – в случаите по чл. 55, ал. 1, т. 1, 2 и 3.

(2) Наказателните постановления се издават от съответния министър, областен управител, от изпълнителния директор на Фонд “Тютюн”, председателя на Комисията по търговия и защита на потребителите и председателя на Съвета за електронни медии или от упълномощените от тях длъжностни лица.

Чл. 76. Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на закона:

1. "Тютюн" е земеделска култура, произведена от тютюневи семена. "Тютюн" са също така тютюневи листа, обрани в техническа зрелост, изсушени, както и неизсушени едролитни тютюни.

2. "Суров тютюн" са тютюневи листа, обрани в техническа зрелост, сушени на слънце, на сянка или с топъл въздух, групирани съобразно беритбата с еднородно качество и нормално влагосъдържание в производителски опаковки.

3. "Промислено обработен тютюн" е съхраненият, отгледан и изкупен суров тютюн, който е претърпял сортировка, обезжилване, стабилизиране на влагосъдържанието, опаковане и съхраняване и е предназначен за производство на тютюневи изделия.

4. "Сортова група" е търговско-технически тип тютюн, т.е. изсушен тютюн със специфични консумативни свойства и технологични показатели и с определено предназначение за различен вид тютюневи изделия.

Сортовите групи български тютюн са: "Виржиния", "Бърлей" и "Ориенталски".

5. "Стрипсиране" е обработка на едролитни тютюни, при която се отстранява централният нерв (жила) на листната петура и тя се нарязва на дребно.

6. "Тютюневи изделия" са:

а) пури и пурети – годни за пушене цилиндрични тела от тютюн, които:

- са съставени изцяло от естествен тютюн, или

- са обвити изцяло с покриващ лист от естествен тютюн, или

- имат ситно нарязан пълнеж и покриващ и обвиващ лист, и двата от възстановен тютюн, като покриващият лист е с нормален цвят на пурите и обвива изцяло цилиндричното тяло, включително филтъра, но не и мундшука, ако има такива, при условие че единичното тегло на изделието, без филтъра и мундшука, е равно или по-голямо от 1,2 gr и че покриващият лист е спирално навит по остър ъгъл не по-малък от 30 градуса спрямо надлъжната ос на изделието, или

- имат ситно нарязан пълнеж и покриващ лист от възстановен тютюн с нормалния цвят на пурите, обвиващ изцяло цилиндричното тяло, включително филтъра, но не и мундшука, ако имат такива, при условие че единичното тегло на изделието, без филтъра и мундшука, е равно или по-голямо от 2,3 gr и че техният периметър поне в една трета от дължината на изделието е равен или по-голям от 34 мм.

Като “пури” и “пурети” се считат и изделия, съставени частично от вещества, различни от тютюна, но отговарящи на дефинициите за “пури” и “пурети”, при условие че са снабдени съответно с:

- един покриващ лист от естествен тютюн;
- един покриващ и един обвиващ лист - и двата от възстановен тютюн;
- един покриващ лист от възстановен тютюн;

б) цигари са:

- годни за пушене цилиндрични тела от тютюн, които не отговарят на условията за пури и пурети по буква “а”;
- цилиндрични тела от тютюн, които чрез проста неиндустриална обработка са вкарани в цигарени хартиени рула;
- цилиндрични тела от тютюн, които чрез проста неиндустриална обработка са увити в цигарена хартия.

Като “цигари” се считат и изделия, съставени изцяло или частично от вещества, различни от тютюн, но отговарящи на изискванията в дефинициите за цигари;

в) тютюн за пушене (за лула и цигари) е:

- тютюн, който е нарязан или раздробен по друг начин, усукан или пресован на плочки и който може да се пуши без допълнителна индустриална обработка;
- отпадъци от тютюн, годни за пушене и пригодени за продажба на дребно, при условие че не отговарят на дефинициите за пури, пурети и цигари;
- фино нарязан тютюн за свиване на цигари, при който повече от 25 на сто тегловно от тютюневите частици имат широчина на нарязване по-малка от 1 мм.

Като “тютюн за пушене” се считат и изделия, съставени изцяло или частично от вещества, различни от тютюн, но отговарящи на изискванията в дефинициите за тютюн за пушене;

г) “тютюн за дъвчене” е тютюн във формата на ролки, ленти, кубчета или блокчета, пригоден за продажба на дребно, който е специално приготвен за дъвчене, но не и за пушене;

д) “тютюн за смъркане” е тютюн на прах или на гранули, който е специално приготвен за смъркане, но не и за пушене;

е) “тютюн за орална употреба” са всички предназначени за устна употреба изделия освен тези за пушене и дъвчене, произведени напълно или частично от тютюн на прах или на отделни частици или каквато и да е комбинация на тези две форми, особено тези, предлагани на малки порции или в пропускливи порести пликчета, или във форма, наподобяваща хранителен продукт.

7. ”Съставка” е всяко вещество или компонент освен тютюневи листа и други естествени или непреработени части на тютюневото растение, които се използват при производството или подготовката на тютюневите изделия и се съдържат в завършения продукт, дори в променена форма, включително хартията, филтрите, мастилата и лепилата.

8. “Спомагателни материали” са всички нетютюневи материали, необходими за промишлената обработка на тютюна и за производството на тютюневи изделия (хартиени материали, филтърни пръчка, фолия, лепила и т.н.).

9. “Соуси” е добавка като воден разтвор при определена технология към листната маса на тютюневата смес, съставена от захаросъдържащи вещества, растителни екстракти, тютюноомекчители и други, за регулиране на аромата, вкуса и физическите свойства на тютюневата смес.

10. “Ароматни композиции” са смес от ароматни вещества за обработка на тютюн с оглед подобряване, подсилване и предаване на определен характер на аромата на цигарения дим.

11. “Катран” е суровият анхидратен безникотинов кондензат на тютюневия дим.

12. “Никотин” означава никотинови алкалоиди.

13. “Потребителска опаковка” е най-малката самостоятелна опаковка от дадено тютюнево изделие, която се предлага на потребителите.

14. “Повторно нарушение” е нарушението, извършено в едногодишен срок след влизането в сила на наказателното постановление, с което на нарушителя е било наложено наказание за същото нарушение.

15. “Приложна дейност в областта на тютюна” е дейност, свързана с прилагането на научно–технически разработки, новости и ноу-хау по производството на суров тютюн, промишлена обработка на тютюна и производство на тютюневи изделия; сортоизпитване, сортоподдържане, производство на семена и др.

16. “Обслужваща дейност” е всяка дейност, свързана с отглеждането, предаването, балирането, манипулирането и ферментирането на тютюна и с производството на тютюневи изделия.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Министерският съвет издава правилник за прилагането на този закон в срок 3 месеца от влизането в сила на закона.

§ 3. Министърът на земеделието и горите издава наредба за реда за създаване, функциониране и признаване на групите производители на суров тютюн по смисъла на чл. 14, ал. 3 в срок 3 месеца от влизането в сила на закона.

§ 4. Издадените лицензи за промишлена обработка на тютюн и за производство на тютюневи изделия до влизането в сила на закона действат до изтичането на срока, за който са издадени, след което се издават безсрочни лицензи.

§ 5. Членове 56, 57, 58, 59 и 60 влизат в сила от 1 януари 2005 г., а чл. 55, ал. 2, т. 10 влиза в сила от 1 януари 2007 г.

§ 6. Министерският съвет приема наредба за условията и реда, при които се образуват цените на тютюневите изделия на вътрешния пазар.

§ 7. (1) Цигарите, които са пуснати на пазара до влизането в сила на чл. 56, т. 1, могат да се предлагат на пазара за период една година от датата на влизане в сила на изискването за максимално допустимото съдържание на катран, никотин и въглероден оксид.

(2) Извън случаите по ал. 1 при изменения на изискванията на наредбата по чл. 56, т. 2 тютюневите изделия могат да се предлагат на пазара до изчерпване на количествата, но не по-късно от две години от датата на влизане в сила на изменението.

§ 8. Фонд “Тютюн” е правопреемник на Фонд “Тютюн” по отменения Закон за тютюна и тютюневите изделия и продължава дейността си на основание чл. 3 и следващите от този закон.

§ 9. Разпореждането с отнетите в полза на държавата тютюни и тютюневи изделия, машини, съоръжения и транспортни средства се извършва по ред и начин, определени от министъра на финансите съгласно чл. 12а от Закона за акцизите.

§ 10. Параграф 1, т. 6 от Допълнителната разпоредба влиза в сила 3 месеца след влизането в сила на Закона за тютюна и тютюневите изделия, като до тогава се прилага определението за тютюневи изделия по в § 1, т. 4 от Допълнителната разпоредба на отменения Закон за тютюна и тютюневите изделия (обн., ДВ, бр. 101 от 1993 г.; изм. и доп., бр. 19 от 1994 г., бр. 110 от 1996 г., бр. 153 от 1998 г., бр. 113 от 1999 г. и бр. 33 от 2000 г.).

§ 11. Този закон отменя Закона за тютюна и тютюневите изделия (обн., ДВ, бр. 101 от 1993 г.; изм. и доп., бр. 19 от 1994 г., бр. 110 от 1996 г., бр. 153 от 1998 г., бр. 113 от 1999 г. и бр. 33 от 2000 г.).

Законът е приет от XXXIX Народно събрание на ..... 2003 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

/Огнян Герджиков/

М О Т И В И

към проекта на Закон за тютюна и тютюневите изделия

Този законопроект не си поставя за цел изцяло да хармонизира българското законодателство в областта на тютюна и тютюневите изделия със законодателството на Европейския съюз. Въпреки това той представлява значителна крачка напред към тази цел, тъй като създава необходимите предпоставки за по-нататъшната хармонизация в тютюневия сектор. С него се въвеждат някои основни положения от Регламент 2848/98/ЕО преди всичко по отношение на създаването на групи производители на суров тютюн, които са в основата на общата организация на пазара в Европейския съюз и българското правителство е поело ангажимент за въвеждането им в рамките на глава “Земеделие”. Освен това се въвеждат или се създава правно основание за въвеждане на всички основни изисквания на Директива 2001/37/ЕО. Поетият ангажимент от българското правителство по отношение на тази директива е тя да бъде транспонирана през 2003 г. и въвеждането ѝ не търпи отлагане.

Приемането на нов Закон за тютюна и тютюневите изделия се налага от многобройните и важни промени, които трябва да се извършат в действащия Закон за тютюна и тютюневите изделия (ЗТТИ). Основните мотиви за това са свързани с:

I. Разширяване и усъвършенстване на държавното управление и контрол в областта на тютюна и тютюневите изделия:

1. Държавната политика и реализирането на националните стратегически приоритети в областта на тютюна изискват извършването на научни изследвания и приложна дейност, свързана със:

- селекцията, сортоподдържането, семепроизводството и почвените анализи за производство на тютюн;
- агротехниката и растителната защита на тютюна;
- отглеждането, сушенето, манипулацията и термичното третиране на тютюна;
- инженеринга, обслужващата и спомагателната дейност в областта на производството, обработката и преработката на тютюна.

Със законопроекта тази нова дейност се възлага на Фонд “Тютюн” и ще се извършва основно от закрития Институт по тютюна и тютюневите изделия - Пловдив, който бе в структурата на “Булгартабак-холдинг” АД.

2. Съществени промени в инструментариума, ползван за регулиране на производството, изкупуването и търговията с тютюн:

- определяне и разпределяне на квотата за производство на тютюн по области, общини и тютюнопроизводители;

- договаряне и изкупуване на тютюна;
- определяне на изкупни цени, предоставяне на целева парична подкрепа и премиране на тютюнопроизводителите.

3. Възлагане на общинските служби “Земеделие и гори”, които са част от Главна дирекция “Структурна политика” на Министерството на земеделието и горите, на дейности, свързани с:

- воденето на регистър на тютюнопроизводителите и на площите за отглеждане на тютюн;
- връчването на тютюнопроизводителите на удостоверение за квота;
- раздаването на тютюневи семена;
- проверки на разсадените от тютюнопроизводителите площи.

4. Вменяване задължения на кметове на кметства и на кметски наместници по:

- приемане на писмени заявления за производство на тютюн;
- приемане на декларации от тютюнопроизводителите за разсадените площи и участие в комисии относно спазване на квотите за производство на тютюн;
- приемане на декларации от тютюнопроизводителите за набраните низи и произведеното количество тютюн;
- раздаване на тютюневи семена.

5. Възлагане на контролна дейност на Фонд “Тютюн”, свързана с контрола на:

- сортоподдържането и производството на тютюневи семена;
- производството и търговията със суров тютюн;
- производството и търговията с манипулиран и ферментирал тютюн и тютюневи изделия.

6. Разширяване обхвата на административнонаказателните разпоредби и завишаване размера на глобите и имуществените санкции.

II. Подготовка за съобразяване на българското законодателство в тютюневия сектор през периода на подготовка на страната ни за покана за членство в Европейския съюз със законодателството на страните - членки на Европейския съюз.

1. Създаване и функциониране на групи производители на суров тютюн. Групите производители на суров тютюн са в основата на Общата организация на пазара в Европейската общност. Без създаването им не може да се въведе нито една от мерките на общата селскостопанска политика (ОСП) в областта на тютюна както по отношение на регулирането и организацията на производството, така и по отношение на приспособяването на производителите към съвременните пазарни изисквания и тенденции в тютюнопроизводството чрез прилагането на адекватна премиална система.

2. Възможност тютюнопроизводителите да прехвърлят безвъзмездно помежду си цялата квота или части от определената им квота при спазване на

определени условия. Това ще позволи максимално оползотворяване на разпределените квоти в случаите, когато след разпределянето на квотите и получаването на съответните удостоверения по една или друга причина се окаже, че даден тютюнопроизводител, получил квота, не може или не желае да произвежда суров тютюн.

3. Делегиране права на Фонд “Тютюн” в областта на контрола, проверките и налагането на санкции в целия тютюнев сектор.

Горепосочените мотиви водят до многобройни и важни промени в съдържанието на досегашните членове на ЗТТИ, които са отразени в проекта за нов закон, по-характерни от които са:

Глава първа “Общи положения” (чл. 1 – 2):

Включено е извършването на научни изследвания в областта на тютюнопроизводството, промишлената обработка на тютюн и производството на тютюневи изделия. Определен е 5-годишен период на Националната стратегия за развитие на тютюнопроизводството, който е мотивиран от предполагаемата покана на страната ни за членство в Европейския съюз през 2007 г. Регионалните стратегии за развитие на тютюнопроизводството се разработват в изпълнение и в рамките на Националната стратегия за развитие на тютюнопроизводството.

Глава втора Фонд “Тютюн” (чл. 3 – 12):

Основната дейност на Фонд “Тютюн” е разширена с контролиране на производството, изкупуването и търговията с тютюн и тютюневи изделия и организиране на научни изследвания и инженеринг, приложна обслужваща и спомагателна дейност в тютюневия сектор. Конкретизирани са функциите по контрола и научното обслужване.

Глава трета “Производство на тютюн” (чл. 13– 23):

С цел създаване на съвременна организация на производство и реализация на суров тютюн тютюнопроизводителите могат да се обединяват в групи производители на суров тютюн. Усъвършенстван е механизмът по формирането и разпределянето на квотата по области, общини, населени места и тютюнопроизводители, като са определени съответно и критерии. Променени са сроковете при определяне на квотата по сортови групи, нейното разпределяне и връчване на тютюнопроизводителите на удостоверенията за квота. Въведено е прехвърляне на квота между тютюнопроизводителите и са определени условията, при които това може да се извърши. На Фонд “Тютюн” е възложено разпределянето и издаването на удостоверения за квота. Повишена е отговорността на тютюнопроизводителите за разсаждане на определените им площи и произведеното количество тютюн – те подават декларации в общината. Във Фонд “Тютюн” се водят регистър на тютюнопроизводителите и на площите за отглеждане на тютюн и публичен национален регистър за производство на тютюневи семена. На общинските служби “Земеделие и гори” са възложени дейности, свързани с производството на тютюн, в това число воденето на

регистър на тютюнопроизводителите и⁴на площите за отглеждане на тютюн. На кметовете на кметства и на кметските заместници е вменено задължението за събиране на заявленията и декларациите от тютюнопроизводителите, свързани с тютюнопроизводството.

Глава четвърта “Окачествяване на тютюна при изкупуване” (чл. 24 – 25):

Съкратени са сроковете при решаване на спорове при окачествяване на тютюна. Определено е мястото на съхраняване на производителските опаковки на тютюн - предмет на спора.

Глава пета “Договаряне и изкупуване на тютюна” (чл. 26 - 31):

Диференцирани са сроковете за сключване на договори и изкупуване на суров тютюн по сортови групи. Запазена е възможността за договаряне между страните за авансовото плащане на тютюнопроизводителите до 10 на сто от стойността на договора, като е променен срокът на изплащането му и то се извършва не само в левове, но и в материали. Намален е от до 20 на до 10 на сто процентът на количествата суров тютюн, които си изкупуват в повече спрямо договорените. На Фонд “Тютюн” се възлага да контролира хода на изкупвателната кампания и процеса на промишлената обработка.

Глава шеста “Изкупни цени и премиране на тютюнопроизводителите” (чл. 32 – 34):

За регулиране производството на тютюн се предоставя пряко на тютюнопроизводителите парична премия. Допълнителна парична премия може да се предоставя за подобряване качеството на тютюна и за стимулиране развитието на признатите групи производители на суров тютюн.

Глава седма “Промишлена обработка на тютюна” (чл. 35 – 42):

Разрешения за промишлена обработка на тютюн се издават на лица, регистрирани по Търговския закон и по Закона за кооперациите, от министъра на земеделието и горите по предложение на Фонд “Тютюн”.

Променен е срокът за издаване на разрешения за промишлена обработка на тютюн, като те се издават за срок една година при първоначалното разрешение и безсрочно - за всяко последващо. При кандидатстване за разрешение за промишлена обработка се представя и програма за изкупуване и износ на суров тютюн. За получаване на разрешение за промишлена обработка на тютюн отпадат изискванията за представяне на декларацията за размера, произхода и основанието за притежаваните средства за осъществяване на дейността.

Глава осма “Производство на тютюневи изделия” (чл. 43 – 51):

Разрешения за производство на тютюневи изделия се издават на лица, регистрирани по Търговския закон и по Закона за кооперациите, от министъра

на финансите по предложение на експертния съвет към министъра на финансите.

Променен е срокът за издаване на разрешения за производство на тютюневи изделия, като те се издават за срок една година при първоначалното разрешение и безсрочно - за всяко последващо.

Глава девета “Търговия с промишлено обработени тютюни и тютюневи изделия” (чл. 52 – 63):

Обработени тютюни - местно производство, се продават на вътрешния пазар само от лица, получили разрешение съгласно чл. 34, ал. 1. Тютюневи изделия - местно производство и от внос, на едро и дребно се продават с разрешение, издадено от кмета на общината по местонахождението на търговския обект. Върху етикетите на тютюневите изделия задължително се изписва съдържанието на катран, никотин и въглероден окис. Отпада задължението промишлената обработка на суров тютюн да се осъществява в страната.

Глава десета “Административнонаказателни разпоредби” (чл. 64 – 76):

Разширен е обхватът на нарушенията - обект на административнонаказателните разпоредби, конкретизирани и завишени са размерът на глобите и имуществената санкция за различните нарушения.

Развитието на обществените отношения налага приемането на предложения законопроект. С приемането му ще се подобри работата на Фонд “Тютюн”, както и ще се създадат възможности за подзаконово въвеждане на европейско законодателство в тютюневия сектор.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Симеон Сакскобургготски)

